

СЕКАВАЊЕ НА ЈОРДАН НАУМОВСКИ-КАЛЧО

ЗА ХРОНОЛОГИЈАТА НА ПРЕСЛА
И ПРЕСПАНСКО

1939 година

Во село Подмочани во 1939 година постоеше ОПО. По слушане ја има формирано учителот од село Подмочани Ѓорѓи Ивановски. Во 1941 година ОПО се реорганизира во две основни партиски организации а во 1942 година во јануар месец се формира и трета основна партиска организација од младинците поранешни скоеџци. Секретар на таа основна партиска организација беше Косте Кусаковски или Живко Стефановски а членови Јордан Наумовски и други.

1941 година

Во месец април 1941 година со распадот на стара југословенската армија од Фронтот на Кафазан кај Дебар во село Подмочани пристигна резервниот поручник Пенко Здравковски поранешен учител од село Грнчари. После неколкудена замина за Прилеп.

Летото во 1941 год. или есента во с.Подмочани пристигна и Цветко Јузуновски шпански борец али после некој ден замина за Ресен пошто му беше претеме опаснод да биде превален или ухапсен. Во с.Подмочани беше дојден кај родената сестра.

Со навлегувањето на германската војска од Битола за Ресен на Фронтот Гават имаше голем број истопани југословенски војници и расфрлени голема војна опрема-оружје, облека и друг воен материјал. Откако се распадна Фронтот на Гават германската војска влезе во Ресен. Многу селани од с.Подмочани се упатија на близтите Фронтот со цел да съберат оружје, пушки, муниција, бомби, сдела и друг војни материјал како и преживеан добиток: коњи, маски од комората. Тоа беше самоницијативно на селаните со цел да се снабдат со оружје и друг војнички плен. Во тоа време во село Подмочани селаните собраа голем број пушки, муниција и други материјал. Во 1941, 1942, 1943 година, партиската организација во с.Подмочани скоро сето оружје успеа да го приберек од некои лица доброволно а од некои со откуп.

Колку што ми е познато со излегувањето на првата група партизани од Преспа односно илегалците во Преспа во 1941, 1942 година беа наоружани во с.Подмочани.

1941 година

Во 1941 година во село Подмочани дојдва Јосиф Јосифовски Свештарот како инструктор и држи состаноци со партиската организација. Состанците се одржуваат кај Крсте и Мите Кечуловски, Живко Стефановски, Косте Кусаковски и ~~Живко Стефановски~~. Есента 1941 г. формирани се две партиски организации во село Подмочани на едната беше ~~Бого~~ Гистевски а на втората Лазе Парговски.

Есента 1941 година во присуство на Свештарот во куќата на Живко Стефановски неколку младинци примени се во СКОЈ. Секретар беше Косте Кусаковски. Со дојдвањето на шанџерите - Горо Велковски и Илија Игневски партизани од Прилепскиот партизански одред партиската организација и скопската организација соработуваат и многу придонесуваат организацијата и припрема за излегување покасно во партизани.

Свештарот Јосиф Јосифовски и прилепските партизани Горо и Илија почесто беа во обиколка во селото а со ними често пати одевме и ние скоеците како и поедини членови на наша партијата.

1942 г.

Во јануар месец Горо Велковски и Илија Игневски се легализирани во с. Подмочани како "ишајдери" и слободно се движеат и работат со нас и одеат по селата низ Преспа.

Во јануари, февруари примени сме неколку души скоеци во партија во присуство на Цветан (Илија Игневски) и таа Косте Кусаковски, Живко Стефановски, Јордан Наумовски и други. Во пролета често пати со скопската односно партиската организација (омладинска) имавме состанци на кои присуствуваат: Горо и Илија како и Свештарот. Ми даваат директиви за работа и отчет од работата а најповеќе инсистираат и поставуваат задачи на приирање оружје, мениџија, бомби и друга војна опрема на организирање на други младинци и пренесување искуствот од нивниот партизански живот.

Пролета 1942 г. во с. Подмочани како прв илегалец беше сместен Илија Спиревски, а покасно пристигна Наум Веселиевски, Мите Трајчевски, Крсте Соколовски и словенецот + Леон Валентин Богрич, од околнината на Герица. Во 1941, 42 и 43 година во село Подмочани имаше хапсено од страна на итальјаните односно албанската власт некои беа осудени и привали немаше од страната на членовите на партија, симпатизерите, скоеците и други. Итальјанските власти успеаат еден мал број на оружје да земат од поединци и ако беа тепани и малтретирани поголемиот број селани не го предадеат оружјето односно не го

превалија.

Со капитулацијата на Стара Југославија односно со воспоставувањето на албанска управа во Преспа под италјанска окупација се појавија албанските бегови со цел да си го повратат некогашниот имот Така во село Рајца, Курбиново и други села дојде до физички обрачун, со беговите зашто интервенираше властта односно италјанска-албанска. Така беговите беа присилени да се вратат за Албанија.

Во преспанските села под Албанска управа беше заведен спандок односно одземање на еден дел од земјоделскиот имот : како волна, жито, место и друго. Во с.Подмочани беше назначен Заде Касамичи (Хасами), зг. сфаја

Под Албанска управа односно администрација под италјанска окупација беше воспоставен албанскиот јазик како во комуните, училиштата и на улица. Во село Подмочани и другите села доведен е административен кадар од Албанија. Во комуната се сменаа неколку албански претседатели Алија, Тома и други. А едно извесно време беше претседател и Тефик Мечевски од Гричари.

Во училиштата во Преспа за време на Стара Југославија македонските албанските, турските и други деца учеа на српско-хрватски јазик а со италјанската окупација односно испоставената Албанска администрација и управа македонските, турските и други деца повторно беа во поранешните училишта и клупи или во поинаква подреденост. Албанскиот јазик беше задолжителен за сите деца без разлика на националност и народност.

Во село Подмочани беа учителите Емина и други. Во село Гричари учител Тодор, во Крани Фаик во Козјак Кочо и другите села имаше албански учители.

Од Албанските учители беа повеќето организирани -комунисти и си имаа посебка партишка организација во кои членуваа. Еден мал дел беше неутрален а не ми е познато да имаше меѓу ними фашисти издајници.

Албанските учители во постојана врска беа со ОПО во селата Подмочани, Царев-Двор и други. Во с.Подмочани врската меѓу албанските учители комунисти ја одржуваше Ефто Ристевски^к во с.Царев-Двор Борче Ламбевски.

Поради введување на Албанска настава и албански јазик во повеќе села македонскиот народ се побуни и родителите на македонските деца своите деца не ги практикаа на училиште. Поради тоа голем број родители беа хапсени и новчано казнувани. Еден мал број низ Преспа појдоа

ја следеше Албанската настава во училиштето.

Во село Подмочани за време на НВ активно работеле, држеа илегалци и партизани фамилиите: Борис Шушевски, Симе Несторовски, Алексо Пржевски, Јивко Стефановски, Косте Кусаковски и Веса Кусаковска, Јордан и Цветко Кусаковски-Наумовски, Лазе и Косте Доячиновски, Сандре Ивановски со мајкаму Василка, Гога Шушевски, Гена, Малева, Јонче Колевски и Јивка, Вито Гацовски, Никола Светинов и други.

Вр 1942 Како поединци организирани и симпатизери од село Подмочани имаат чувано партизани и тоа: Науме и Панде Калунциевски, Гоце Кромичев, Ламбе Кечулевски, Косте Ничевски, Јонче Капашовски, Јонче и Гошо Крушаревски, Јубин и Васа Буцевски, Јорда Кусаковска и други. Вр 1942 година, а покасно има чувано Никола Шушевски, Ставрејца Стрезовска и други.

Во с.Подмочани имаше неколку бугарофилски настроени лица како Киме Златаров, Славеј Глобччи, Јосиф Фотевски и други. Вр 1942 година кај Алексо Пржевски има престојувано илегалците Наум Веслиевски, Крсте Соколовски и Илија Спировски а навраќале и држеле състанаци Јосиф Јосифовски Свештарот, Гоце Велковски-Коста Илија Игневски-Цветан.

Кај Јивко Стефановски 1941 и 1942 година навраќаше Свештарот ^{Агор} одржуваше състанаци со скопевската и покасно СНО Илија Спировски, Наум Веслиевски и Крсте Соколовски претстојуваа како илегалци.

Кај Косте Кусаковски престојувале држале състанаци Јосиф Јосифовски Свештарот, Гоце Велковски и Илија Игнетски како илегалци престојуваше Илија Спировски, Мите Трајчевски и покасно Леон Вогрич споменец од селината на Гоце Тодоровски. Кај Јордан и Цветко Кусаковски (Наумовски) престојуваше словенец Леон. Кај Косте и Лазе Доячиновски престојуваа Гоце и Цветан-прилепчаните, Јосиф Јосифовски Свештарот и Леон Вогрич.

Кај Сандре и мајкаму Василка Ивановски престојуваа Илија Спировски и Наум Веслиевски. Кај Гена Малева братму Георгија Шушевски има престојувано 1944 година Вера Срвчанец Јивко Стефановски и Јовко Јовковски.

Кај Јивко и Јонче Колевски престојуваше Вера Срвчанец. Кај Ставрејца Стрезовска пред војната се знаење на Драги Тозија има престојувано Добривое Видич а 1943, 1944 година Вера Срвчанец. Кај Гоце Кромичев есента 1942 г. престојуваше Косте Кусаковски

и Јордан Наумовски заедно.

Кај Науме и Панде Калуциевски во 1942 г. есента престојуваше Ристо Глобочки, Славе Илиевски и Јордан Наумовски заедно.

Кај Намбе Кечуловски и Никола Цветинов Косте Чичовски престојуваше Косте Кусаковски сам.

Кај Васа и Љубин Кочевски во 1942 г. престојуваа Славе Илиевски, Ристо Глобочки и Јордан Глобочки заедно, а 1943 / 1944 година престојуваше и Вера Тровчанец. Кај Јорда Кусаковска во 1942 година престојуваше Јосиф Јосифовски Свештарот, Крсте Соколовски и Косте Кусаковски заедно на пат за Курбиново односно за сместување на Свештарот кај Трајана Ставревски. Кај Јосиф Глобочки престојуваше Ристо Глобочки неколку дена пред да падне кај бугарската војска ^{од} 1942 г.

Со дозваѓањето на Свештарот во Преспа есента 1941 година ги обиколува преспанските села под бугарска окупација држии сопственици со основните партизиски организации во нив повеќе села преставувајќи се како трговец на кожи, волна, дрва, кумур и сл. према приликтите. Откако се префрле на италјанска територија и се смести во Царев-Дворската црква, Свештарот повеќе не се префрли на бугарска територија. За цело време ги посетуваше основните партизиски организации и скопјеските под италјанска окупација и излегувајќи во партизани, односно бегството од Царев-Двор *богатијчи*

Во 1941 г. есента во селе Гричари во карабинерската станица беа приведени саслушувани како комунисти од кои се барате оружје повеќе ^{од} селани меѓу кои Борис Шушевски, Симе Несторовски, Косте Кусаковски, Јордан Кусаковски, Јордан (Наумовски) Цветко Кусаковски, Ице Глобочки, Ристо Курбински, Живко Курбински и други.

Кај Живко Стефановски во присуство на Свештарот 1941, 1942 на сопственот присуствуваа Живко Стефановски, Јордан Наумовски, Косте Кусаковски, Живко Амбурзовски, Крсте Фотевски, Јонче Митревски-Буда, Круме Рачевски и други.

Во 1942 г. со излегувањето во партизани на омладниците од с. Подмочани во месец август и тоа Косте Кусаковски, Ристо Глобочки, Крсте Јаковски и Јордан Наумовски од село Подмочани и Круме Димитровски од с. Гричари повторно беа затворени и спроведени во Корча Албанија и осудени на повеќе години затвор Борис Шушевски, Симе Несторовски, како комунисти а Јонче Котевски и Цветко Кусаковски како помагачи. Имаше и други затворени сели ^{даки} ⁶⁰ меѓусебни обрачуни меѓу албанските фамилии - касамовци и бугарско настрени фамилии и контраности.

Борис Шушевски, Симо Честоревски, Цветко Кусаковски и Јонче Четевски осудени од италјанските власти во Корча и другите албански затвори се вратија во село Подмочани по капитулација на фашистичка Италија.

Со капитулацијата на Стара Југославија и окупацијата на дел на Преспа од италјаните и дел од бугарите под италјанска окупација се воспоставе албанска управа. Албанската народност се сеeste национално и социјално ослободена. И националистичката албанска парола за голема Албанија албанската народност во целост ја прихвати. Од Албанија донесоа административен апарат и тоа поголем број албанци. Од Албанците во Преспа еден број пристапи во италјанската полиција карабинери се униформисаа. Со капитулацијата на фашистичка Италија и со довоѓањето на бугарската војска во делот на Преспа кој беше под италјанска окупација односно албанска управа албанското население му пристапе на народнослободителниот покрет поради смразата ^{чрема} поради бугарите. Сама еден мал број од албанската народност пристапи во партизани а материјално и морално го помагаа НСВ. Имаа поголем број на албански семејства кои чуваа и држеа партизани во нивните домови. Албанскиот национализам се претвори во мирна према бугарските власти и бугарскиот окупатор а со тоа албанската народност допринесе во заедничката борба против германскиот и бугарскиот окупатор.

Со италјанската и бугарската окупација во Преспа поголем дел од селата и населението припадаа под италјанска окупација. Албанската народност исцеле припадна под италјанска окупација односно албанска управа. Турската народност беше подвлашена. Дел жителите остана под бугарска окупација во Ресен а во неколку села под италјанска окупација. Националниот однос во Преспа односно Ресенско беше 75% македонци, албанци и турци скопу 20% а мал број друга народност. Со италјанската и бугарската окупација во Преспа македонскиот народ не беше задоволен. Албанската народност под италјанска окупација односно албанска управа и националистичката парола за голема Албанија беше прихватена од Албанската народност. Постоеше и бугарска националистичка парола за голема Бугарија но македонскиот народ не ја прифати. Како и другата народност што не ја прифати. Турската народност беше по настрана од настаните, ~~бугарската окупација ја окупираше и~~ албанската националистичка парола за голема Албанија не ја прифате. Турската народност беше наклонета и го симпатизираше НСВ а по капитулацијата на Италија исцеле го помагаше покретот.

Македонскиот народ, албанската и турската народност во Преспа и националистичките пароли за големо Албанија и Големо Бугарија кога беа присатни не го наруше братствот и единствот меѓу националностите. Во Преспа не е забележано за време на окупацијата некое нетрпение, расправи и сл. на националистичка или верска нетрпливост и симпатии меѓу националностите. Пријателството, комшијакот, добри-те сасетски односи, заедничкиот живот, печалбарството и сл. по-меѓу македонскиот народ, албанската и турската народност остана во добри пријателски односи.

Со воспоставувањето на Албанската управа под Италјанска окупа-ција за време од 1941-1943 г. односно ^{по} капитулацијата на Италија, итлајнскиот окупатор знаеше дека во Преспа постои народно-ослободи-телен покрет и по секоја цена настојуваше да го уништи. Македонскиот народ го прикажуваше како бугарофилски, за голема Бугарија против Албанската народност а не како движење за национална слобода на ма-кедонскиот и албанскиот народ. Во село Гричари, Крани и други села во Преспа под Италјанска окупација, Албанското население беше заведено од властите и од Муса Крански и поедини угледни бегови, богативидни лица од Преспа беа формирани борбени единици, наоружани, поделени во одделенија чети и сл. со назначено раководство и одредени за-долженија.

На даден знак секој на своето место борба против македонците право-славните, преставни како големи бугари за голема Бугарија, а тоа е вештинот беше борба против НСБ и партизаните. Националистичката паро-ла за голема Албанија скоро кај секој албанец беше присутна за вре-мена итальянската-албанската управа во Преспа се до капитулацијата на Италија. ^{Пред} капитулацијата на Италија едини партизан од Преспа излезе од с. Асамати. По капитулацијата на фапистичка Бугарија Албанската и турската народност масовно му пристапи во НСБ и голем број учествуваа во завршните операции на бремскиот фронт против, германците, усташите и др.

Партизанска група од илегалците во Преспа и тоа: Илија Спировски, Наум Веслиевски, Крсте Чоколовски и Мите Трајчевски како и прилеп-ските партизани Ѓорче Велковски и Илија Јовановски се собраа во Белопрвениската горица кон средината на Јуни 1942 година и беа пре-фрленi од Крсте Кусаковски и Јонче Митревски-Буда преку демаркаци-оната линија на бугарска територија и сместени во близината на село Сапотско. Славе Илиевски од Кривени и Јосиф Јосифовски покасно се при-лучија кон групата пред формирањето на одредот Диме Груев.

Летото 1942 г. во с.Подмочани пристигна Леон Богрич -Словенец кој дезиртира од италијанската фашистичка војска . Во с.Подмочани го донесла учителите Албанци-комунисти Тодор и Фаик .Во Подмочани го прихвате Косте Кусаковски и се сместе во неговата кука.Во 1942 г. на 14 септември Леон е фатен од бугарската војска во Јанковачката воденица на Таше Думовски. Во Какани беше затворен со останалите политички затвореници од Преспа, а покасно во Битолскиот затвор.На процесот во март април 1943 г. Леон и партизанот Пеко Еврејче од Штип потајно се ликвидирани од бугарската војска .

~~Се пристигнуваате~~ в Одродот Даме Груев односно Битолско-преспански во септември 1942 г. во месноста Врбица во планината Бигла над Болне во одредот беа другите Стив Наумов-Стефан од Штип , Јосиф Јосифовски Свештарот од Гевгелија, комесар на одредот Илија Спировски Панде, Заден комесар на Свештарот, Наум Веслиевски-Чварет командант на одредот и останалите брзци; Крсте Соколовски ордан , М.Трајчевски Старејко, Славе Илиевски-Стево , Илија Игнатски-Цветан од Прилеп , Виктор Мешула-Бустрој , Стерјо Гергиевски -шор од Битола, Ристо Тодоровски -Фед , Илија Јовановски Томе , Леон Богрич-Валентин Словенец , Косте Кусаковски-Саве, Ристо Глобочки-Мирче, Крсте Ивковски-Велко , Круме Димитровски-Слободан -{Мичо} Георги Пановски-Јунула, Пеце Лутовски -Малчик и Јордан Наумовски -Калко, Од наоружање од одредот имаше еден пушкомитролез а останалите партизани беа наоружани со пушки од две до три бомби, 50-100 фунзи и се секој брзец. Стив Наумов-Свештарот, Илија Спировски и Наум Веслиевски имаа пиштоли.

Во Логорот се изведуваше настава, политички ^и венци предавање ^у страна на Стив и Свештарот а се изведуваше и војна убука напад , одбрана , повлекување и сл. ИЖИКЕВИЧИ

По заседата на река Чемница, односно после нападот на Какани во 1942 година одредот по групи ^{се} повлечен во разни правци така да на заказаното место еден помал број пристигна. Свештарот и Цветан пристигнаа во село Подмочани на италијанска територија и се поврзаа со партизската организација во с.Подмочани. За нивното добраќање дознаа сите членови на КПЈ , склерци и други јунаки и секој сакаше да се види со нив, кои беа сместени во близина на селото во колибата на Јонче Петровски. Свештарот и Цветан одржаа неколку състанции групно и со поединци членови на КПЈ и склерци.

Јосиф Ј. Светарот оставил директива зам излегувањето на нови партизани, захтеваше да излезат лица со авторитет, видни и одани членови на КПЈ Скопјевци и симпатизери војска отслужени. Но такви не се јавијади да излезат во партизани. Настануваше да излезат Боре Шушевски, "Иво Несторовски", "Лазе Парговски", "Лазе Доеччи и др. Кај овие другари имаше известно колебање за излегување. Кога жаждати се обратат кај племените членови на КПЈ скопјевци, односно симпатизери за излегување во партизани се јаве Косте Кусаковски и Јордан Наумовски. Покасно се јави Ристо Глобочки Крсте Ивковски и Круме Чимитровски од Гричари.

На 28.VIII.1942 г. групата напруженци со пушки, доволен број мониција, бомби, облечени заедно со Светарот и Цветан вечерта ја преминаа демаркационата линија и пристигнаа во сапотската корија. Во с. Сапотско набргу се воспоставе врската со членовите на КПЈ и по неколку дена преку Јанковец и Болно влегова во составот во одредот на Даме Груев.

Во ^{близина} од ^{Уште Ресен} одредот, покасно партизанот Крсте Ивковски пристигнаа во Ресен и се скри кај свои блиски роднини. Партиската организација во с. Болно беше обавестена за дизертерството на Крсте Ивковски, а партизаните го променаа логорот и се упатија во други правец. Крсте Ивковски се здоби со лична карта и замина за Битола, и се смести во амет на Панде Царев-дворецот, како бегунец од итлајиско-албанска окупација а не како партизан. Со факањето на Ице - Ристо Глобочки од бугарската војска Крсте Ивковски беше превален како партизан од одредот и беше подвргнат на тепање да чризанаат. Покасно Крсте Ивковски заедно со други партизани од Затворот беше интерниран во Бугарија како и Ристо Глобочки. Во втората половина на месец јуни 1942 година Јосиф Јосифовски Светарот во с. Царев-Двор посва со состанокот со учителот Албанец Кочо беше приведен во карабинеријата. Пред да биле саслушани искристе прилика на карабинерот кој го приведе му испаднале некои документи и тај се наведал да ги приbere, Светарот успева да побегне и се упати спрема и Перово и вечерта пристигна во с. Подмочани во куќата на Борис Шушевски. После неколку дена откако се воспостави врската со с. Сапотско Светарот напружен со пиштол, пушка, бомби беше префрленда бугарска територија во близина на с. Козјак од Косте Кусаковски и Јонче-Митревски. Буза за да го прифатат како што беше договорено. Светарот не беше прифатен и повторно се вратија во с. Подмочани и беше

сместен во полето, Подмочанско.

По вториот обид Свештарот беше прихватен од другарите од Сапотско и сместен во Сапотската корија. На пат за одредот Даме Груев односно логорот на село Златари Свештарот одржал състанок со партийските организации ~~жили~~ во село Сапотско и Златари.

Кни крајот на месец октомври 1942 година после акцијата во село Сапотско во с.Подмочани беа затворени Веса Кусаковска и Василка Ивановска од Италјанските карабинери подведени во Црев-Двор а покасно во Кичин-Албанија. Веса Кусаковска мајка на три малолетни деца и активен съработник за НВ. По куката на Веса односно нејзиниот девер Косте Кусаковски се одржуваа състанци и престојуваа илегалци. Василка и Ивановска мајка на две полнолетни деца жена во години која беше како и Веса претворена и одведена во албанските затвори во Албанија. За време на капсењето на Веса Косте Кусаковски се навоѓаше во куката на Веса. Италјанските карабинери не извршија претрес во куката само ја приведна Веса така да Косте не беше откриен и недоведе до борба. После срелањето на Косте Кусаковски при крајот на месец ноември 1942 г. Веса и Василка беа ослободени од Албанските затвори благодарение на Киме Кусаковски кои интервенираше кај германските дипломати во Тирана. Со капитулација на фашистичка Италија Василка повторно беше затворена од бугарската полиција со синот Сандре заедно со други членови на КПЈ омладинци, склерци и симпатизери на НВ во Ресен.

На 22 октомври 1942 година одредот Даме Груев влезе во село Сапотско изврше акција, одржа митинг и собра прилично храна. Према планот и договорот пред влегувањето во селото во првиот мрак секој партизан имаше свое одредено место и задатак. Косте Соколовски беше на заседа со пушка митралез на патот према Ресен. Илија Јовановски према село Златар на чатот, Круме Димитровски на патот према полето а Јордан Наумовски во селските граници. По селото Илија Сирковски и Наум Веселиевски држеа говор на митингот пред насобраниот народ а останатите беа низ селото собираа храна. Одредот беше провален и бугарската војска го нападна. Настанаа тешки моменти за партизаните во селото по групи партизаните се повлекуваа во правецот на Бигла пошто обрачот уште не беше затворен од бугарската војска. Поголемата група во правецот на Бигла ја предводеше командантот ~~чичарот~~ према Смилевската корија, и се улогоре во една поранешна кумурница обрасната со трева и капини. Во групата на командантот беа Наум Веселиевски ~~чичарот~~, Косте Соколовски ~~орган~~, Мите Трајчевски, Старејко, Ристо Глобочки, Мирче, Гавро Пановски-Јуниша, Ристо Годоровски Фет, Славе Илиевски, Стево и Јорда

Наумовски-Калче. После неколку дена Јвчарот правеше обиди да воспостави врска со останалите партизани но на казаното место на главното и резервното не се јаве никој од преостанатите партизани.

Групата на Јвчарот повторно се поделе, така Јвчарот, Јордан и Старејко-Златарците, останаа во планината Бигла со намера да ископаат земуница и да се сместат во неа како и што направија. Стево, Мирче и Калче заминаа преку демаркационата граница и се сместија во село Подмочани во плевната на Косте Кусаковски. Јунала и Фет заминаа према Битола и се сместија во градот Битола. Ји

Во втората група која се повлече под силна борба од село Сопотско беа другарите: Круме Димитровски Слободан, Илија Спировски-Панде, Пецо Лутовски-малчик и Илија Јовановски-Томе. Сваа група ошла на закажано место но пошто другите не пристигнаа а војската и полицијата ги блокира сите села прилазни и планината Бигла опстанокот беше текок на тој терен и се префрле во село Грчари, и се упати во падините на планината ^{Бада}. Круме Димитровски насекоро воспостави врска со Грчари и Подмочани и се сместе во една плевна. Покасно во с. Подмочани групата што ја предводеше Косте Кусаковски а во неа беа Ќинџихски и другите Виктор Мешула-Бустрик и Илија Игевски. Цветан се состанаа со Свештарот кога беше во с. Курбиново. Трите групи дојдени во Подмочани и Грчари правеа обиди и напори да се спојат за заедничко дејство. Извесно време престојуваа во Подмочанските колиби во колибата на "орис Глобочки, Филип Шаглевски и други како и во поедини плевни.

Главна врска со партизаните одржаваше Живко Ѓевановски и Ѓавор Партевски. Истите правеа напори да му помогнат и да ги смесат на посигурно место или во тоа не успеваа. Во подмочани имаше комуна од албански фамилии, карабинери, граничари и поголем број на италјанска фашистичка војска.

Партизаните повторно се разгледуваа по неколку души пак се групираа према дадени можности али опстанокот беше многу текок.

На 21 ноември беше ранет Косте Кусаковски од шионот Трајко Кахановски и јавно застрелан во с. Подмочани. Ќинџихски и другите

Пецо Лутовски-малчик, Илија Јовановски-Томе беа префрлени на буфарска територија со цел да се поврзат со с. Степанце за да ја презимат зимата.

При крајот на месец новембар Илија Спировски, Јосиф-Јосифовски Свештарот, Виктор Мешула-Бустрик и Илија Јовановски-Цветан и Јордан Наумовски-Калче преку с. Покрвеник и покрвенската партизанска организација се сместија во пештерата во близина на с. Покрвеник

ИИХИИИ

Круме Димитровски замина за с.Ковској потоа за Глобочани и со помош на партиската организација во Глобочани Албанска територија, претседателот на комунистите, замина за Корча со цел да се поврзе со албанската партииска организација за да помогнат во тешките моменти и опстанокот на другарите партизани. Од с.Ковско за с.Глобочани го однесе Јордан Тасевски од с.Ковско и го преставе кај албанската организација. Славе Илиевски-Стефо кој беше заедно со Круме Димитровски се разделила и замина за село Кривени и се сместила кај негови блиски родници и пријатели.

На 20 ноември 1942 г. припадникот на Одродат Даме Груев, Косте Кусаковски беше ранет во една прилика Трајко Кахановски од с.Подмочани. Трајко Кахановски беше претседател на општината с.Подмочани од 1930 год. беке сдан на српската власт и предан му служеше на истите. Со капитулацијата на Стара Југославија, Трајко-Тале, беше јак албанската власт и ако не завземаше никаков положај во италијанско-албанската управа. Беше тесно поврзан со поедини видни богати албанци со Нуарем Шани од Д.Б.Црква со Тифик Мечковски од с.Грнчари, со Нуарем и братот Сане од с.Грнчари иж со други. Верно му слушаше и на новиот скопатор на италијаните и албанците.

Косте како ранет беше приведен во целото во карабинерската станица во с.Подмочани во исто време во село Подмочани беа затворени со слушувани и сведочени со Костета; Алексо Пржевски, Косте и Лазе Ќојчиновски и Лазе Парговски како комунисти и соработници со НОБ. Иако беа слушувани малтретирани и со ранетиот Косте сведочени за да признае дека одржуваше врски, ранетиот припадникот на Одродат Даме Груев имаше храбро и достојно држење пред непријателот ишто не признаваше. Иако му беше објавано дека ќе го однесат во Корча да го излезат, Притворените другари сојџи Костета беа покасно ослободени а Косте беше јавно застрелан од италијанската војска и сахранет во подмочанските гробишта. Телото на Костета му беше предадено на фамилијата и фамилијата во присуство на поп Спиро беше одведен на гробишта и сахранет. Со срдакето на Костета за партиската организација во с.Подмочани и пошироко беше текок удар, на селението исплашено во прво време и потоа набргу се пребрде и среде со поголема образа према непријателот, италијанско-албанските слуги како и према домашните предавници и самиот скопатор.

Во исто време со срелањето на Костета италјанскиот окупатор ја запале куќата на Цветко Кусаковски односно на Јордан Наумовски во знак на освета пошто не успеа да го фатат, Јордана кој беше заедно со Костета кога беше Косте ранет. Пред да биде куќата запалена од Албанските соработници на окупаторот фамилијата Касамовци беа многу ствари однесени како ракија џукими и друго а и прилична гозба јадење, пијање. Ихмихбихи лумпување во дворот на куќата се изивуваа ^{Ке} рабинерите и непријателите на покретот.

Во месец август 1942 година на претседателот на Албанската комуна во с. Подмочани по име Тома по националност католик, албанец ^{од} голем фанатик и непријател на НСБ а поготово на македонското население. Поради бојкотот на ~~всички~~ албанските училишта и против спаилокот од страна на македонскиот народ имаше случаји да повика поединци да ги малтретира, ~~жажки~~ тепа и затвора. Партиската организација во село Подмочани изработи план за негово ликвидирање. Атендатот требаше да го изврши Косте Кусаковски и Јордан Наумовски вечерно време кога претседателот ја посетуваше една жена в селото. Но од овој план се обустана пошто сумливата жената ^{која} ја посетуваше Тома беше во непосредна близина на куќата на Живко Стефановски и Јордан Наумовски кај кои престојуваа илегалци. Како најизводливо за атендатот врз претседателот Тома беа другарите Милан и Гера Шушевски блиски пријатели со претседателот и со домакинот Јонче Колевски кај кого стануваше претседателот. За да успее атендатот Лазе Парговски војнички ги ~~извршил~~ обучуваше како се фрла бомби, а бомбите му ги даде Јордан Наумовски. Една вечер бомбите беа фрлени во станот на претседателот но кој не беше повреден. Атендатот деличично успеа претседателот испланен од атендатот за неколку дена ја напушти комуната и замина за Албанија.

После атендатот италјанската полиција јако спроведе истрага но немаше капсења и терор за кое партиската организација очекуваше и беше спремна. Партиската организација ^{се} ~~започнува~~ атентатот протури ^{се} ~~започнува~~ вест дека таа е меѓусобни обрачун помеѓу претседателот Тома и неговиот противник Тифик Мечовски од с. Подмочани. Така да истрагата беше насоче помеѓу двата супарници. Во оваа насока придонесе Милан Шушевски, ^{ГРДИИЗМУ} близок кој го бричеше Тома за да се скрене вниманието према Тифика.

Во с.Подмочани за време на стара Југославија и окупацијата пред македонското население имаше 4 албански фамилии.

Фамилијата Батовска беше поштена фамилија. Во Илинденското востание го помагаше востанието. Во НСБ беше на низна страна и го симпатизираше покретот, а и односот со македонското население беше близок и пристрјено. Од оваа фамилија во италијанските карабинери пристапи ^{факто} Цемал Батовски наоружан и униформисан италијански карабинер му служеше на окупаторот до капитулацијата на Италија. Но ништо лошо не направи за време на служењето. По капитулацијата на Италија Цемал замина во партизани пролета 1944 г. заедно со другарите, Борис Шушевски, Симе Несторовски, Лазе Парговски, Лазе Доччиновски, Владо Попчевски и Милан Шушевски. Во Батовската фамилија имаше прилично влијание Борис Шушевски како пријател и комисија за државјето према НСБ и излегувањето на Цемал во партизаните.

Фамилијата Касамовска беше фанатична и непријателски расположена према НСБ и према македонскиот народ. Есат Касами беше во служба на окупаторот држеше колонијален дуќан во с.Царев-Двр и с.Подмочани. Братму Есат беше Спанија во с.Подмочани и го собирале спаникот. Пекаски односно по ослободувањето на нашата земја Есат и Зало беа капсени и осудувани. ^{од народната власт} Наковската фамилија не умерена но не пријателски расположена према НСБ. Селим беше политикант близок со македонското население а братму Судо ^{богат} Ранатик. Ќладиот Бесим постојано со карабинерите со комуната и со војската како тумач помеѓу албанскиот, македонскиот и италијанскиот појдо го познаваше добро италијанскиот јазик.

Цукевската фамилија Џуке и Баме брака како и помладите поумерени сиромаси им не се мешаа во политика али го иразеа НСБ. По ослободувањето на нашата земја поголем дел се иселија за турција и ^{без} Битола.

Непријателската парда за голема Албанија односно албанскиот национализам како и пардата за голема Бугарија од страна на бугарскиот национализам, албанските фамилии во с.Подмочани беа се поблиски и се приврзани на Италија ^{односно на штамјан и окупатор} до капитулацијата на Италија. Со окупацијата на бугарската војска на поранешните делови во Преспа, окупирани од италијаните, албанското население му пристапе кон НСБ и го симпатизираше сматрајки дека бугарскиот окупатор е непријател и на македонскиот и албанскиот народ.

од с. Покрвеник, Трновски, Курчино

Во месец декември 1942 г. партизаните-илегалци поединично и по групи се префрлија во с. Покрвеник. Така да во група наизменично се состанаа и повторно разделуваа док не се сместија во покрвенската пештера во близина на самото село. Во пештерата се сместија Јосиф Јосифовски Свештарот, Илија Спировски, Виктор Мешула - Бустрик, Илија Игневски Цветан и Јордан Навмовски Калче. Во пештерата животот беше тежок скоро неподнослив. Се влегуваше вертикално со спуштање а отворот беше со мал пречник. Од сите страни на пештерата капеше вода, беше влажна и студено. Поради тешките услови за живот, храна облека и безбедноста не беше сигурна. Другарите од с. Покрвеник, Мите Трновски и другите им предложија да се влези во с. Отешево.

Во првата половина на декември месец предвидени од другарот Мите Трновски, Атанас Трновски и други, ~~другарите~~ партизани од пештерата се упатија и влегаа во селото во куќата на кметот Коста. Со селаните се одржа затворен митинг со цел да се објасни целта на нашето дојдоање и целта на нашата борба и да се собере храна. Акцијата беше успешна со помош на организацијата од с. Покрвеник. Се собраше прилично храна и повторно се повлече во пештерата. Со Акцијата селото Отешево беше целосно придобиено за НОВ и како такво работеше за НОВ како целина и остана до крајот на ослободувањето на нашата земја. Благодарејки на кметот Коста Котевски кој живееше голем углед и важеше за личност во селото. Неговиот збор се слушаше, се дочикуваше и извршуваше.

Во речниот на село Отешево летото 1943 г. престојуваше дел од главниот штаб на НОВ и ЦК на КПЈ како и други партизани.

При крајот на месец декември во пештерата пристигна писмо од Круме Чимитровски - Слободан а покасно Мичо од Корча Албанија во кое пишуваше што е можно ~~покасно~~ Свештарот за замине за Корча каде што се навоша Круме. Свештарот од содржајот на писмото беше многу трогнат од каде сега Слободан да се навоѓа во Корча со која цел и задача. Откако се воспостави врската со ~~другарите~~ Покрвеник Свештарот во придрушка на Мите Трновски и други беше испратен до местото Сирхан а= оттука замина за с. Глобочани Албанија, и се поврзува со претседателот на комуната Тома како што беше врската и паролата односно патот по кој Круме заминае за Корча. Откако беше снабден со лична карта од страна на Претседателот на комуната во Глобочани, преслечен во Цивил и прерушен со шешир и темни начари во пратња на учителот Илија од с. Глобочани, Свештарот се префрле со камион за Корча односно го однесе до Корча шоферот Кереместе од Ресен а во тоа време носеше трупци од Брајчино за Корча. - Албанија

Во Корча ќо куќата односно фурната на Илија се сретнува Свештарот со Мичо радосно се прегриуваат и настанува дискусија. Ќи

После некој ден имаше состанок со албанскиот комитет на Корча на којк состанок се најде на заедничко разбирање за темкотите на Одредот за префлување на тој терен односно во преспанските села кои беа под кораки Албанија, односно сега заедничка итлајска окупација на деловите на Преспа. Свештарот испрате писмо по истот канал од Корча до Мите Трновски од с. Покрвеник со цел да му се предајт на Илија Спиревски кои се наведане во Преспа. Со задаток да се спреми и да замине за с. Глобочани. Илија Спиревски го извести "вчарот" со групата затој да го обавести и Славета Илиевски-Стево кој беше во с. Кривени да се спремат и заедно да заминат за с. Покрвеник. Кај М. Трајчев Наум Веселиевски вчарот Крсте Соколовски и Мите Трајчевски имаа направено земуница во планината Бигла со цел да ја презимат зимата. А Славе Илиевски се криеше кај блиски пријатели и родници во с. Кривени.

"вчаровата група пристигна во Покрвеник се поврза со Мите Трновски и се упате во пештерата. Во пештерата не се сретнаа партизаните со групата, пошто пред тоа заминаа за с. Лескоец и се сместија во плевната на Живко и наставија за с. Ковско. "вчаровата група во с. Ковско Ресенско му се придржуше на групата во с. Ковско. Во с. Ковско како главнина на одредот Даме Груев на чело со Илија Спиревски и Наум Веселиевски се одржа митинг и беше избран прв народносвободителен одбор во Преспа а на митингот зборуваше Илија Спиревски Панде и Науме Веселиевски вчарот. Тука беа партизаните Илија Спиревски, Панде, Наум Веселиевски вчарот, Виктор МешулаБустрик, Илија Игневски-Цветан, Славе Илиевски-Стево, Мите Трајчевски-Сарејко, Крсте Соколовски-Јордан и Јордан Наумовски Каичо.

После некој ден одредот "Даме Груев" со чамци некој време беше префрлен од Ковско во с. Глобочани во куќата на стариот Комита Панде и синот Горче. И некта ја пречекаа новата 1943 година.

Сите партизани престојуваа во куќата на Панде а откако се влостави врската со Корча, после неколку дена Свештарот од Корча го испрати Крумета Димитровски-Мичо со задаток да го прихвати одредот и да го однеси во село Подоже. Тоа е Албанско село под планината Звезда во куќата на Левтер. После неколку дена и Свештарот пристигна во истото село и влезе во составот на Одредот.

Од албанската партишка организација и населението ~~бивши~~ партизаните беа многу срдечно примени, очистени од вошки, добре нахранети и одморени. Сите партизани беа наоружани со пушки од две до три бомби, од франшивни и дефраншивни колани, шеклии со 50-100 фунзи. Свештарот имаше војно државен пинод, Илија Спировски-Чанде на гант и Свештарот носеле пинод. Облеката беше ~~македонска~~ различна со бугарско-италјанска и грчка униформа со различни капи од кашкети до италјански, грчки, бугарски капи или сите имаа капи со различни ранци по нешто облека, веш, четки и пасти за заби, сапун и по некое име и нешто санитетски материјал заводи и лекарства како аспирини и си.

Во јануар и февруари 1943 г. одредот "Даме Груев" дејствуваше во преспанските села под Албанија и Југословенска Преспа. Во февруари месец одредот од с.Коњско замина за с.Нивици, одржа митинг, собраа храна и на одредот му се придржуше ~~Горѓи~~ на кого партизаните му го ставија името Метаксаз. Во акцијата во с.Нивици Свештарот и Калчо не учествуваа пошто беа иако заминати преку демаркационата линија во с.Златари во поранешната земјица, со цел да го земат пушкомитролезот што го оставија при заминувањето за Албанија. Со пристигнувањето на Свештарот и Калчо во с.Коњско дознаа дека одредот се наведа во с.Нивици и се упатија во с. Нивици. Одредот од с.Нивици се префрли во с.пустец со чланци преку Езеро а потоа во с.Коњско, односно склонината на Коњско каде се сретнаа со одредот, *Огари-Н.Велковски - Калчо-Ј.Чачковски*.

После Акцијата во с.Нивици и довоаѓањето на Метаксаз во одредот од с.Пустец-Албанска територија во одредот се придружија и лицата; Доне, Митре, Никола и Спиро. Со нивното довоаѓање во одредот броеше 14 до 15 лица. Од одредот покасно дизертираа Никола и Спиро а Доне и Митре настрадаа односно го загубија животот. Поради дизертерството на Никола и Спиро одредот го промена логорувањето и се упати во речнот на Коњско каде што беше посигурен. До првата и капсење од страна на итальјанските власти не дојде дизертерите не се предадаа кај ~~властите~~ заминале за Албанија и се камуфлирале. Во февруари и март 1943 г. како прва група во одредот Даме Груев преку Покрвеник и Коњско пристигна Ѓорче Велковски-Коста и Трајан Белешовски-Гоце. Во с. Коњско ги донесе Мите Трновски, Атанас Тасевски и Трајан Гегаревски.

По известно време во одредот "Даме Груев" преку с.Покрвеник во с.Коњско пристигна и друга група од Битола од Одредот Сандре-Сандански во која беа Пеце "Божиновски-Кочо", Дено Русс-Коки, Ристо Тодоровски-Фед како и Гоце Велковски-Коста, Трајан Белешевски, - Гоце. Во с.Ладомирани ги донесе Мите Триповски од с.Покрвеник и др. Наредните денови од караулата во с.Коњско за село Јавчи Битолска замина Пеце Божиновски-Кочо и Трајан Белешевски-Гоце.

Во март и април 1943 г. од одредот "Јане Сандански" во с. Лескоец Ресенско во лесносите трла пристигна поголема група партизани така да одредот бројчано се зголеми на 36 партизани.

Со зголемениот број ~~нај~~ одредот ^О одред замина на територијата на Грчка Преспа и во реснат Костурско и Леринско дејствуваше повеќе време. На леринскиот терен одредот Даме Груев дејствуваше и со одредот Лерински "Виче" кој се наоѓаше на тој терен.

При крајот на април 1943 г. одредите Даме Груев и Јане Сандански кој заедничко дејствуваат се најдуваат во реснат над село Буф Леринско. ^ИПоради испоставување на врска помеѓу одредите во Македонија од составот на одредите беше испратена патрола за Дебарца и Кичевски терен, со цел да се состани со тамошните партизани и поединци како Петре Перузе и со поединки основни партизиски организации во селата. Во патрола беа одредени: Наум Веслиевски-Свачарот, Пеце Божиновски-Кочо и Јордан Наумовски-Калче. Патролата ќе би западок од тогашното ^{от} ~~командант~~ ^{развојдато} ~~Кочо~~, Страгор - Свештарот и Коле Кадински. Преку село Крани патролата стигна во с.Подмочани и се поврза со партиската организација односно Ќиќко Стефановски. На одреденото место во близина на селото каде што престојуваше патролата пристигна Милан Шушевски и ги снабде со храна. Од Ќиќко Стефановски патролата дојна дека во с.Покрвеник како бугарски војници дизертери од бугарската армија се најдуваат Христо Герасимовски-Бучко од с.Волно и Ѓорѓи Бендевски од с.Гавато-Битолско. Вечерта на заказаното место во грбиштата ѕБелацрквенски ги донесе Ѓорѓи Србин од с.Взерени. Групата од 5 души се упати и влезе во с.Златари. Се снабде со храна и замина за јакулите манастирот Слебче Демир-Хисар. Во манастирот се снабде со храна и се здоби со информации за движењето на бугарската војска. Али беше групата издадена. Бугарската војска го блокира манастирот но без брба групата се повлече. Патролата имаше задаток да дознае за припадникот на одредот Даме Груев, Пеце Лутовски-Малчик кој зимата 1942, 1943 година требаше да ја презими во Демирхисарско

4290/90

До средба с син Јутовски не патролата дозна дека е здрав и жив али во длабока илегалист.

После месец акции, митинзи контактираше со поединци групи, селани во Дебарца и Кичевско до средба со другарот Петре Перузе - мајски не дојде како мајски знаеше дека на теренот се движи партизанска група и јденасети други терен. Патролата имаше митинзи во селата Белица, Козица, Турје и други села како и контакти, разговори со поединци-селани.

Групата по извесно време ја напуште Дебарца -Кичевско пристигна во петрикската планина над село Петрино Гесенско. И тука се подели во две групи. Пеце Вожиновски -Кочо и Герасимовски -Вучко, и Георги Беневски заминаа за с.Болно и покасно се префрлија преку демаркационата линија-граница во Покрвенско, на Галичица-во базата. А Наум Беслиевски -Вучарот и Јордан Наумовски -Калче заминаа за село Златари. Меѓу село Златари и Кривени во втората половина на мај дојде да пресрелка помеѓу патролата и шумарите. Во пресрелката загина шумарот Блаже од с.Јанковец. Во истиот ден загина односно беше убиен и Михајло, Контраш непријател на НСБ од с.Златари.

Разделената патрола после некој ден повторно се состана во базата на Галичица односно во главниот штаб на НСБ и ЦК на КНМ, кој се наоѓаше во близината с.Стешево, Понто патролата не ја испоставе врската со Петре Перузе-Мајски повторно беше упатена односно за Додарца -Вучарот и Калче, во цел да се поврзе со Мајски и да го доведат во Преспа. Патролата воспоставе врска со мајски и во месец јуни, јули другарот Мајски со неколку партизани пристигна во Стешево, односно на Галичица, базата на главниот штаб на Галичица преставуваче центар за движење и насочување на дејствијата, на одредите на Македонија.

За време на капитулацијата над фашистичка Италија во базата на село Стешево беше Благој Талевски Иван кој одржуваше врска со терените Карактерман, -Кајмакчалан и Конјук планина, како и со Корча-Албанија, Леринско и Костурско. Врските со терените им одржуваа куририте на главниот штаб-курири-партизани како и курири од позадината. Во базата имаше радио апарат, машини за пишување и гентетнер за умножување на материјали, коишто се примаа преку радиото, за светските настани односно за Фронтовите. Умножениот материјал се носеше во поедини партизански единици во позадината и се растураше на поединци.

- Капитулацијата на фашистичка Италија се очекуваше секој ден. Во местото Сирхан во близина на с. Стешево беше забележан голем егзул и експлозија. Иван испрати човек од селото да виде што е ефектот на експлозијата. Откако се врате човекот спомните дека Италија капитулира и војската го минира складиштето со оружје. И се спрема да замине за Албанија односно "Талија".

Наредниот ден од базата беше забележана голема колона војска која се двики од правецот Царев-Двор према сирхан и Албанија. Откако се приближи војската беше разоружана. Благој Иван нареди што е можно побрзо да се заустави колоната со претпоставка дека кај поедини војници има лесно оружје пиштоли, бомби и како друга облека, чевли и сл.

Неколку патризани што беа со Благој Иван, Јордан Наумовски-Калчо, Живко Стефановски и Ѓорѓи Трачевски и други ја заоставија колоната од заседа со неколку извици ИЛТ. Од поедини војници се одземени бомби и поголем плен војна спрема, алишта, веж и сл. Во сва колона на војници имаше војници италјански кои ги препознаваше како партизаните како Јордан Наумовски, Живко Стефановски и како ~~зак~~ доброволно му дада по еден рачен часовник. А имаше војска и од Царев-Двор. ~~Војската~~ ^{Бубојна} која беше разоружана од партизаните односно покасно оружјето што го запленија германците имаше борба меѓу германците и партизаните во која погинаа неколку партизани и неколку беа ранети.

Собраните -запленетите ствари, бомби, ^{бомбите} одела и др. беа префрлени во базата односно во една пештера. Машината за пишување, гентнерот и другата опрема сок кои се служеше Благоја Талевски-Иван беа сместени во истата пештера. Наредниот ден групата на чело со Благој Талевски преку село Езерени, Сливница, пристигна во ^{Бубојно} и се придружи на одредот Јане Сандански.

После капитулацијата на фашистичка Италија целови кои што порано ги држеше Италија бугарската војска и управа на неколку пати - налети избија на старата Југословенско-грчка граница, односно Албанска. Бугарската војска во првите денови по капитулацијата на Италија изби до селото Сливница, Курбиново, а покасно до ^{трбове} и на крајот ^{до} старата Југословенско-грчка граница-Маркова Нога.

После капитулацијата на фашистичка Италија во Преспа пристигнаа со неколку балисти Муса Крански од Албанија. Муса Крански во 1941 година со окупацијата на италјанската војска во Преспа во село Д.Б.Црква се имаа состанато со Муарем Шани, во с.Грчари со Тифик Мечевски и Муарем Неципи, како и во селата Крани со повеќе приврааници. За време на неговиот престој во преспанските села во Грчари, Крани и други, успеа да придобијат поголем број на албанци видни лица да пристапат во балистичката единица, ги наоружа и ги собра во Крани. Големо албанската парола за големо Албанија и по капитулацијата на Италија кај албанското население беше присатно. Балистичката единица на чело со Муса имаше цел да се борат против партизаните. Имаше напори партизаните што се навоѓаа во Јубојно да го придобијат Муса за заедничка борба против бугарскиот единесен германскиот окупатор, непријател како на македонскиот така и на Албанскиот народ, али тоа заедничко дејство не дојде. Така да повеќе претвори со Муса пропаднаа. Не е забележана борба или била каква пресрелка во Преспа помеѓу балистите и партизаните.

Во времето кога бугарската војска во првиот Евален пристигнаа помеѓу селата Претор и Сливница забележан е состанок помеѓу Мајор Мишев командант на гарнизонот во Ресен и подпукучникот Андреев со Муса Крански. Андреев Мишев и неговата пратња пристигнаа од Ресен со лимузина а Муса Крански со кони од Крани. Со Муса беа Муарем Неципов и Тифик Мечевски од Грчари. За разговорот на состанокот пошироко не се знае али секако станаа збор за заедничко дејство борба против партизаните како нивни непријатели.

Во времето кога Муса се наоѓаше во селата Арвати, Крани и Штрбово Бугарската војска се навоѓаше Сливница, Претор, Курбиново и партизаните Брајчино, Јубојно, Наколец и Дупени. Забележано е дека балистите на Муса заробија 2 партизани и тоа набргу беа ослободени.

Пошто Муса Крански и партизаните неј постигна спогодба за заедничка борба против бугарските и германските окупатори за да се избегне братубивачка борба помеѓу балистите и партизаните Благој Талевски-Иван, Димче, Киро Георгиевски-Дејан и други правеа напори да се постигне спогодба со Муса но таква спогодба не дојде.

Стака пропаднаа сите обиди за соработка партизаните Живко Стефановски, Живко Котевски, Ристе Ставревски и други заминаа за Моградец Албанија со цел да дојдат партизанскиот одред на чело со командантот Зија за да се обрачунат со Муса и неговите балисти. Кога пристигна Зија со неговиот одред во ⁹⁶ Анаколец Муса со неколку балисти со чамец во пратња на Гефик Мечовски и други се префрле преку Езеро во Албанија. Станалите балисти некој пребегаа во Албанија коги покасно пак се вратија во Преспа а еден извесен број остана во Преспа и се кријаа по куки. Бугарската војска ги пренад и подвала зареби поголем број балисти и меѓусобни обрачун ги стрелаа во близината на селото Крани.

Со заминувањето на Муса за Албанија одредот на Зија ја напушта Преспа и си замина за Албанија. Покасно и партизаните го напуштија Љубојно и Анаколец така да бугарската војска од правец на Ресен и една група преку Пелистер-Брајчино ја запосегна Југословенско-грчката граница-Маркова нога. Со окупацијата на бугарската војска на посрамениот дел ~~на~~ окупација ^{ЧРАУ ОД} Италија, бугарската војска 1943-1944 година изврше неколку стрељање на наши напредни симпатизери, односно татковци на партизани. И интернира новеke партизански фамилии. Забележано е од бугарската војска и полиција хапшење и тепање, малтретирање од с. Педимочани, Гринчари, Рајца, Курбиново и др. меѓу кои беше Борис Шушевски, Сандре и Милјкаму Васи Вика Ивановска, Цветко Кусаковски, Србинот Боривој, Гога и Милан Шушевски како и др. кои беа тепани и изнудувани на признанија дека соработуваат со партизаните. Но док масовни провали не дојде од западуе.

Во месец јуни 1943 г. одредот Даме Груев се префрле од Пелистер на Галичица. Во с. Езерени остави тројца ^{партизани и ша:} Нечевски Вангел Тунелот, Илија Игновски, и Јончевски Мите Старејко. Со цед, ^{во р. Модричачи,} да го убијат Трајко Кажановски - поранешен пратеседател на општината смразен во наредот и соработник со окупаторот. 1942 г. Трајко во една акција го рани Косте Кусаковски кој беше покасно стрелан од страна на италијанска војска.